

Мр Зоран МИЛАНОВИЋ
Криминалистичко-полицијска академија

Приказ уџбеника
Техничка средства полиције
аутора проф. др Радована Радовановића

У едицији издавача Криминалистичко-полицијске академије у Београду 2012. године објављено је треће, измењено и допуњено издање уџбеника *Техничка средства полиције*, аутора проф. др Радована Радовановића. Уџбеник је написан у складу са наставним планом и програмом за истоимени наставни предмет на првој години студија Криминалистичко-полицијске академије и намењен је, пре свега, студентима основних академских и струковних студија, као обавезна литература за припрему и полагање испита, али и студентима других факултета и високих школа, који у оквиру својих студијских програма обрађују комплементарне теме.

Књига је написана по највишим дидактичко-методичким, техничким и графичким стандардима и представља до сада вероватно најсадржајније и најкомплетније издање из ове области написано на српском језику. Изашла је у тиражу од 1.400 примерака и има укупно 338 страна, 215 слика и 15 табела. Широка лепеза изложене материје, појмовно и систематски је приказана у петнаест тематских целина и то: 1. Увод у науку о оружју; 2. Експлозивне материје; 3. Основи балистике; 4. Наоружање полиције; 5. Средства за противтерористичку заштиту; 6. Хемијска средства; 7. Средства за заштиту од пожара; 8. Средства за техничко обезбеђење објеката; 9. Специјална возила полиције; 10. Електронска и оптоелектронска средства; 11. Техничка средства у форензици; 12. Уређаји за принудно заустављање возила; 13. Лична средства принуде; 14. Лична заштитна средства и 15. Униформа и лична опрема.

На почетку првог дела аутор се бави основним појмовима и класификацијама ватреног оружја, а посебно интересантан део је историјат развоја ватреног оружја. Такође, овде су дати основни делови стрелачког оружја, као и саставни делови муниције. Други део указује на значај разумевања физичко-хемијских реакција код експлозивних материја и процеса који се одвијају у околини места експлозије, и њихово разорно дејство на окружење. У овом делу дат је и детаљан приказ експлозивних материја: барута (фугасних експлозива), иницијалних и бризантних експлозива, као и пиротехничких смеша. У трећем делу аутор нешто детаљније разматра основе унутрашње и спољне балистике, почев од процеса опалења метка, почетне брзине зрна, трзања оружја и пуцња, па све до

кретања зрна у безваздушном и ваздушном простору, као и ефикасности гађања и нишањења.

Четврти део уџбеника је најобимнији и обрађује наоружање полиције. У њему је приказан велики број оружја кратких цеви (пиштоља, револвера и аутоматских пиштоља) и дугих цеви (аутомата, аутоматских пушака и снајперских пушака), са њиховим техничким карактеристикама, нишанским уређајима и муницијом коју користе. Пети део уџбеника односи се на средства противтерористичке заштите, као део одговора на незаобилазни и наметнути део савременог развоја човечанства – тероризам. У функцији спречавања последица са смртним и рањавајућим последицама, у овом делу су обрађена различита минско-експлозивна средства, методе и уређаји за њихово откривање, велики број детектора и анализатора, рентгенских уређаја, роботизовано возило полиције, као и посуде за одлагање експлозивних направа. Хемијска средства су обрађена у шестом делу, са посебним акцентом на чињеницу да су ова средства намењена само за привремено, односно краткотрајно онеспособљавање људи. Приказ хемијских материја и средства из којих се ове материје примењују треба будуће чуваре реда да припреми на њихове могућности као средства принуде, али и на могуће штетне последице у случају неадекватне примене.

У седмом делу уџбеника су представљена средства за заштиту од пожара и спасавање, обухвативши: елементе настанка пожара, класификацију пожара и средства за гашење, лична средства за заштиту од пожара, различите детекторе и јављаче, стабилне системе за заштиту од пожара, као и возила, летелице и пловила у заштити од пожара и спасавању. Средства за техничко обезбеђење објеката, која су дата у осмом делу, садрже неке од многих новина у односу на претходно издање уџбеника. Аутор овде даје основе савремених уређаја без којих се не може замислити наша безбедна садашњост, а то су централе и алармни уређаји, системи видео надзора, контрола приступа, инфрацрвене оградe и многи други детектори за дојаву провале.

Специјална возила полиције, од патролних, интервентних, теренских и борбених возила, па до моторних санки, авиона и хеликоптера, беспилотних летелица, балона, патролних чамаца и скутера, приказана су у деветом делу уџбеника. Десети део уџбеника представља електронска и оптоелектронска средства која су нашла изузетно важно место у полицијским пословима и као таква постала незаменљива у безбедносном и форензичком смислу. Овде је приказан велики број термовизијских камера, ГПС уређаја, радара, средства везе и техничких средства надзора над комуникацијама. Такође, новина у уџбенику, која је приказана у једнаестом делу, јесу и техничка средства у форензици, без којих се не може замислити рад савремене полиције. Овде су приказани разни форензички

алати: несесери, лупе, микроскопи итд. У оквиру дванаестог дела описани су уређаји за принудно заустављање возила: рампе, стубови-блокови и препреке.

Лична средства принуде, службене палице и средства за везивање, као саставни део опреме овлашћених службених лица, дата су у тринаестом делу. И, на самом крају, у последња два дела, обрађена су лична заштитна средства, униформа и лична опрема полицијских службеника, чиме је аутор употпунио и заокружио целину овог уџбеника.

Најзад, неколико речи о стилу и циљној групи аутора. Књига је писана једноставним и разумљивим стилем, без оптерећујућих дигресија, што доприноси лакшем савладавању предметне материје, и као таква представља одличан едукативни материјал. Овакав садржај уџбеника сигурно ће умногоме олакшати студентима усвајање нових потребних знања из принципа рада техничких средстава полиције, док ће особама професионално оријентисаним ка техничким средствима за унутрашњу безбедност представљати *алат* у свакодневном раду.

Посебна вредност овог уџбеника је чињеница да је резултат дугогодишњег исцрпног истраживачког и тимског рада, у који су укључени и студенти, односно да садржи приказе нових и актуелних техничких средстава које примењују светске полиције. За крај, искрено препоручујем ову књигу студентима и колегама који се баве овом проблематиком, јер ће наћи многа решења за проблеме са којима се сусрећу у пракси, као и разјашњење разних терминолошких недоумица, посебно што ће их ова књига подстаћи и мотивисати да се посвете истраживачком и научном раду.

Такође, надам се да ће уџбеник наћи своје место и у личним библиотекама пасионираних љубитеља и колекционара оружја и опреме.